

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості

Цей Закон визначає правові, організаційні засади і напрями регулювання розвитку охорони здоров'я у сільській місцевості для забезпечення гарантій рівного доступу громадян до якісного медичного обслуговування.

Стаття 1. Сфера дії Закону

1. Дія цього Закону поширюється на правовідносини, пов'язані із забезпеченням підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості, до якої у цілях цього Закону належать території, що знаходяться за межами міст.

Стаття 2. Законодавство України щодо підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості

1. Законодавство України щодо підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості складається з Конституції України, Основ законодавства України про охорону здоров'я, цього Закону, інших законів, а також інших актів законодавства, що регулюють суспільні відносини з відповідних питань.

Стаття 3. Основні засади регулювання розвитку охорони здоров'я у сільській місцевості

1. Підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості є одним із пріоритетних напрямів державної політики у сферах охорони здоров'я та регіонального розвитку.

2. Підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості забезпечується шляхом здійснення заходів з розроблення, затвердження, фінансування, виконання державних цільових програм, спрямованих на поліпшення, збереження та відновлення здоров'я населення, надання субвенцій з Державного бюджету України місцевим бюджетам для розвитку охорони здоров'я у сільській місцевості, а також

належного контролю за цільовим та ефективним витрачанням коштів, спрямованих на виконання зазначених заходів.

3. Заходи щодо підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості здійснюються органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами, закладами охорони здоров'я, іншими суб'єктами із залученням в установленому порядку наукових організацій, громадських об'єднань, міжнародних неурядових організацій.

Стаття 4. Основні напрями розвитку охорони здоров'я у сільській місцевості

1. Держава забезпечує виконання заходів щодо підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості за такими основними напрямками:

1) максимальне наближення якісного медичного обслуговування до населення шляхом сприяння розвитку діяльності з медичного обслуговування у сільській місцевості, удосконалення мережі закладів охорони здоров'я, зокрема центрів первинної медичної (медико-санітарної) допомоги, та матеріально-технічної бази таких закладів, створення умов для проведення у сільській місцевості щорічних виїзних прийомів лікарями-спеціалістами;

2) впровадження сучасних технологій з медичного обслуговування у сільській місцевості, зокрема з використанням засобів телемедицини, у тому числі на базі центрів первинної медичної (медико-санітарної) допомоги, особливо коли відстань є критичним чинником для надання медичної допомоги (медичної послуги), здійснення належного ресурсного забезпечення впровадження медичного обслуговування з використанням засобів телемедицини (засоби телеметрії для домашнього телеконсультування, інші портативні телемедичні діагностичні засоби);

3) розроблення та реалізація програм з медичного обслуговування у сільській місцевості щодо діагностики, лікування, реабілітації та профілактики онкологічних та інших захворювань населення, насамперед дітей;

4) надання медичних послуг, передбачених програмою державних гарантій медичного обслуговування населення, за рахунок державного бюджету у порядку, визначеному законом;

5) сприяння підвищенню доступності у сільській місцевості до ефективних, якісних та найнеобхідніших лікарських засобів і виробів медичного призначення;

6) запровадження дієвих механізмів залучення до медичного обслуговування у сільській місцевості кваліфікованих медичних і фармацевтичних працівників, зокрема шляхом створення для таких

працівників додаткових гарантій оплати праці та належних умов праці, включаючи забезпечення необхідним медичним обладнанням та спеціальним транспортом, а також сприяння підвищенню рівня професійних знань та практичних навичок таких працівників;

7) розвиток необхідної телекомунікаційної інфраструктури, включаючи забезпечення закладів охорони здоров'я у сільській місцевості широкосмуговим доступом до мережі Інтернет, необхідним програмним забезпеченням, комп'ютерним та іншим обладнанням з метою запровадження функціонування електронної системи охорони здоров'я, електронних рецептів, організації надання первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги із застосуванням телемедицини;

8) розвиток транспортної інфраструктури, створення умов для застосування авіаційних, водних, автомобільних спеціальних санітарних транспортних засобів, у тому числі обладнаних реанімаційними засобами, для надання медичної допомоги у сільській місцевості;

9) залучення інвестицій у розвиток медичного обслуговування у сільській місцевості, сприяння розширенню державно-приватного партнерства та здійсненню благодійної діяльності у сфері охорони здоров'я.

Стаття 5. Повноваження органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо забезпечення підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості

1. Кабінет Міністрів України з метою підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості забезпечує:

1) проведення політики у сферах охорони здоров'я та регіонального розвитку щодо підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості;

2) підготовку проектів законів, розроблення та виконання державних цільових програм, стратегій, спрямованих на підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості;

3) створення економічних, правових та організаційних механізмів, що стимулюють ефективну діяльність, спрямовану на підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості;

4) розроблення і здійснення заходів щодо створення матеріально-технічної бази та інших умов, необхідних для підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості;

5) сприяння розвитку діяльності з медичного обслуговування у сільській місцевості, удосконалення мережі закладів охорони здоров'я;

б) координацію діяльності органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій щодо підвищення доступності медичного обслуговування у сільській місцевості;

7) здійснення інших повноважень відповідно до закону.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, з метою підвищення доступності медичного обслуговування у сільській місцевості:

1) готує пропозиції з визначення пріоритетних напрямів розвитку медичного обслуговування у сільській місцевості, розробляє та організовує виконання державних цільових та інших програм, спрямованих на підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості;

2) узагальнює практику застосування законодавства про охорону здоров'я, у тому числі стосовно підвищення доступності медичного обслуговування у сільській місцевості, розробляє пропозиції щодо його вдосконалення;

3) здійснює моніторинг стану здоров'я населення, діяльності та ресурсного забезпечення закладів охорони здоров'я у сільській місцевості;

4) забезпечує в межах компетенції нормативно-правове регулювання питань щодо підвищення доступності медичного обслуговування у сільській місцевості;

5) затверджує нормативи навантаження медичних працівників у сільській місцевості;

б) координує в межах компетенції здійснення заходів, спрямованих на підвищення доступності медичного обслуговування у сільській місцевості;

7) здійснює інші повноваження відповідно до закону.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну регіональну політику, з метою підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості:

1) здійснює в установленому порядку моніторинг соціально-економічних та інших показників розвитку сільських територій; розробляє і здійснює заходи, спрямовані на комплексний розвиток таких територій, та вносить на розгляд Кабінету Міністрів України відповідні пропозиції;

2) бере участь у розробленні та виконанні за участю інших органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування програм, спрямованих на підвищення доступності медичного обслуговування у сільській місцевості;

3) розробляє і здійснює заходи, спрямовані на розвиток медичної інфраструктури у сільській місцевості, та вносить на розгляд Кабінету Міністрів України відповідні пропозиції;

4) здійснює проведення містобудівного моніторингу на державному рівні при плануванні інфраструктури закладів охорони здоров'я;

5) бере в межах компетенції участь у здійсненні заходів, спрямованих на підвищення доступності медичного обслуговування у сільській місцевості;

б) перевіряє в межах повноважень, передбачених законом, дотримання нормативних документів і нормативів обчислення вартості будівництва закладів охорони здоров'я у сільській місцевості, що споруджуються із залученням бюджетних коштів, коштів державних і комунальних підприємств, установ та організацій, кредитів, наданих під державні гарантії;

7) здійснює інші повноваження відповідно до закону.

4. Місцеві державні адміністрації з метою підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості здійснюють:

1) визначення шляхів підвищення рівня доступу медичного обслуговування у сільській місцевості в межах адміністративно-територіальних одиниць;

2) сприяння закладам охорони здоров'я у створенні механізму раціонального використання фінансових, кадрових та матеріально-технічних ресурсів;

3) інші повноваження відповідно до закону.

5. Органи місцевого самоврядування з метою підвищення доступності медичного обслуговування у сільській місцевості:

1) забезпечують розвиток і вдосконалення мережі закладів охорони здоров'я, здійснюють заходи щодо підвищення доступності та якості медичного обслуговування з урахуванням географічних особливостей та потреб населення сільської місцевості;

2) вирішують в установленому порядку питання щодо забезпечення медичних та фармацевтичних працівників житлом, службовим транспортом, належними умовами праці;

3) визначають потреби на місцях у фахівцях медичного профілю та вносять в установленому порядку пропозиції щодо формування замовлення на підготовку таких фахівців, підвищення їх кваліфікації;

4) укладають договори на підготовку фахівців медичного профілю;

5) здійснюють інші повноваження відповідно до закону.

Стаття 6. Засади взаємодії органів державної влади,
органів місцевого самоврядування, закладів охорони
здоров'я з громадськістю

1. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, заклади охорони здоров'я взаємодіють із громадськістю при вирішенні питань

поліпшення медичного обслуговування у сільській місцевості, зокрема, удосконалення мережі закладів охорони здоров'я, що забезпечують медичне обслуговування у сільській місцевості.

2. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування можуть залучати громадські об'єднання до розгляду питань щодо підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості, зокрема, шляхом проведення громадських слухань, конференцій, форумів, круглих столів, зборів, зустрічей (нарад), засідань громадських рад, інших допоміжних органів, утворених при таких органах. Результати проведення таких заходів ураховуються під час прийняття відповідних рішень та в подальшій роботі органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

3. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, заклади охорони здоров'я надають в установленому порядку доступ до об'єктивної інформації стосовно побудови та функціонування системи охорони здоров'я у сільській місцевості, прав та обов'язків громадян тощо.

Стаття 7. Організаційне та матеріально-технічне забезпечення медичного обслуговування у сільській місцевості

1. Медичне обслуговування у сільській місцевості забезпечують заклади охорони здоров'я, в тому числі центри первинної медичної (медико-санітарної) допомоги, до складу яких можуть входити фельдшерсько-акушерські/фельдшерські пункти, амбулаторії, медичні пункти, медичні кабінети, мобільні медичні кабінети, аптечні пункти.

Центри первинної медичної (медико-санітарної) допомоги з метою підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості взаємодіють із закладами охорони здоров'я, що забезпечують надання вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої), екстреної, паліативної медичної допомоги, медичної реабілітації, у тому числі за допомогою інтегрованих інформаційних систем.

2. Кабінет Міністрів України визначає порядок та критерії забезпечення за рахунок коштів державного бюджету закладів охорони здоров'я в сільській місцевості обладнанням та транспортними засобами, необхідними для медичного обслуговування населення, зокрема:

сучасними комп'ютерними та телекомунікаційними технологіями та засобами для забезпечення функціонування електронної системи охорони здоров'я, організації медичного обслуговування у сільській місцевості із застосуванням телемедицини, електронних рецептів, інтеграції інформаційних систем закладів охорони здоров'я, що забезпечують надання первинної медичної допомоги, з інформаційними системами закладів охорони здоров'я, що забезпечують надання вторинної (спеціалізованої),

третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги;

медичним обладнанням для первинного обстеження, портативними телемедичними діагностичними засобами для дистанційного збору та передачі інформації про показники діяльності (фізіологічні параметри) організму пацієнта, міні-лабораторіями для взяття аналізів, спеціальним обладнанням для належного зберігання лікарських засобів та медичних виробів, а також їх транспортування;

сучасним ультразвуковим, рентгенологічним, стоматологічним та іншим обладнанням;

авіаційними, водними, автомобільними спеціальними санітарними транспортними засобами, у тому числі обладнаними реанімаційними засобами.

Стаття 8. Фінансування заходів з підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості

1. Фінансування заходів з підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості здійснюється за рахунок:

- 1) коштів Державного бюджету України у порядку, визначеному законом;
- 2) коштів місцевих бюджетів;
- 3) інших джерел, не заборонених законодавством.

2. Держава гарантує повну оплату за рахунок коштів державного бюджету надання громадянам медичних послуг, у тому числі із застосуванням телемедицини, що передбачені програмою державних гарантій медичного обслуговування населення, у порядку, визначеному законом.

Стаття 9. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) в Основах законодавства України про охорону здоров'я (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 4, ст. 19 із наступними змінами):

а) частину першу статті 3 доповнити абзацом такого змісту:

"телемедицина – комплекс дій, технологій та заходів, що застосовуються під час надання медичної допомоги з використанням засобів дистанційного зв'язку для обміну інформацією в електронній формі";

б) частину першу статті 6 доповнити пунктом такого змісту:

"л) інформування про доступні телемедичні послуги";

в) доповнити статтею 35^б такого змісту:

"Стаття 35^б. Надання медичної допомоги із застосуванням телемедицини

Медична допомога із застосуванням телемедицини передбачає можливість надання пацієнту медичних послуг з консультування, діагностики, лікування із використанням засобів дистанційного зв'язку у вигляді обміну інформацією в електронній формі, у тому числі шляхом передачі електронних повідомлень, проведення відеоконференцій (далі – телемедичні послуги).

Телемедичні послуги надаються з метою забезпечення пацієнту вчасного доступу до медичної допомоги належної якості, в тому числі коли відстань є критичним чинником її надання.

Надання телемедичних послуг забезпечують заклади охорони здоров'я або фізичні особи – підприємці, які зареєстровані та одержали в установленому законом порядку ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики (далі – надавачі телемедичних послуг).

Для надання телемедичних послуг у закладах охорони здоров'я можуть утворюватися окремі структурні підрозділи (телемедичні центри, кабінети). Організацію надання телемедичних послуг у закладах охорони здоров'я здійснюють керівники таких закладів.

Телемедичні послуги надаються за згодою поінформованого відповідно до статті 39 цих Основ пацієнта або його законного представника. Згода на надання телемедичних послуг не вимагається у випадках, передбачених статтею 43 цих Основ.

При отриманні згоди на надання телемедичних послуг пацієнту або його законному представникові надавачем телемедичних послуг повинна бути надана інформація про цілі, методи, очікувані результати та можливий ризик, пов'язаний зі збиранням, створенням, передачею, обміном медичною інформацією та документами, що використовуються під час надання такої послуги.

Згода на надання телемедичних послуг має бути задокументована та доведена до всіх учасників надання телемедичної послуги в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Медичні працівники та інші особи, яким у зв'язку з наданням телемедичних послуг стала відома інформація, що становить лікарську таємницю, чи інша інформація, вимога щодо захисту якої встановлена

законом, повинні дотримуватися передбачених законом вимог щодо її нерозголошення.

Надання телемедичних послуг провадиться шляхом телемедичного консультування, телемедичного консилиуму, телеметрії та домашнього телеконсультування.

Телемедичне консультування передбачає дистанційне надання консультації, проведення діагностики, лікування, реабілітації та профілактики хвороб, а також визначення закладу охорони здоров'я, що може забезпечити надання пацієнту необхідної медичної допомоги.

Телемедичне консультування відповідно до визначених лікуючим лікарем медичних показань надається лікарем-консультантом закладу охорони здоров'я, що забезпечує надання первинної, вторинної (спеціалізованої) або третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги, або лікарем, який провадить господарську діяльність з медичної практики як фізична особа – підприємець.

У разі необхідності телемедичного консультування за участю одночасно двох і більше лікарів-консультантів проводиться телемедичний консилиум.

Телеметрія застосовується для оцінки і моніторингу стану здоров'я пацієнта, а також контролю показників діяльності (фізіологічних параметрів) організму людини шляхом дистанційного вимірювання, збору і передачі відповідної інформації.

Під час застосування телеметрії використовують датчики, що фіксують біометричні показники, та пристрої зв'язку з ними. Обробка даних, отриманих за допомогою телеметрії, проводиться спеціальними програмними та програмно-апаратними засобами.

Домашнє телеконсультування відповідно до визначених лікуючим лікарем медичних показань надається медичним працівником пацієнту, який перебуває за межами закладу охорони здоров'я.

За результатами наданої телемедичної послуги пацієнту або його законному представникові надавачем такої послуги видається висновок за формою та в порядку, затвердженими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Надання телемедичних послуг здійснюється з дотриманням стандартів медичної допомоги (медичних стандартів), клінічних протоколів, табелів матеріально-технічного оснащення.

Порядок надання телемедичних послуг визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Під час надання телемедичних послуг забезпечуються ідентифікація

авторства електронних повідомлень та документів, обмін якими здійснюється у процесі організації та надання таких послуг, а також дотримання конфіденційності і цілісності медичної інформації.

Надання телемедичних послуг з порушенням встановлених законодавством вимог тягне за собою відповідальність згідно із законом.

Надання телемедичних послуг та інформаційна взаємодія надавачів таких послуг між собою та/або з пацієнтами (їх законними представниками) здійснюється за допомогою телемедичних мереж, що відповідають необхідному ступеню захисту інформації, з використанням спеціалізованих інтернет-платформ для телемедицини – порталів телемедицини.

Портал телемедицини повинен забезпечувати: упорядкування, систематизацію, автоматизацію процесу надання медичної допомоги із застосуванням телемедицини, використання медичних інформаційних стандартів, сумісність інформації та даних.

Для забезпечення функціонування телемедичних мереж використовується спеціалізоване програмне забезпечення для передавання, збереження та інтерпретації знімків і зображень, зафіксованих цифровими носіями, у тому числі у променевій діагностиці, яке відповідає: стандарту DICOM: ДСТУ ISO 17432:2009. Інформатика в охороні здоров'я. Повідомлення та пересилання даних. Web-доступ до файлових об'єктів системи DICOM; іншим стандартам, якими його замінено.

Портал телемедицини повинен відповідати встановленим законодавством вимогам щодо захисту інформації.

Вимоги до порталу телемедицини та порядок його функціонування затверджуються Кабінетом Міністрів України";

2) частину другу статті 34 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170 із наступними змінами) доповнити словами "а також щодо додаткового фінансового заохочення та забезпечення службовим житлом і службовим транспортом працівників охорони здоров'я, які працюють у сільській місцевості".

3. Кабінету Міністрів України до 1 грудня 2017 року:

1) внести на розгляд Верховної Ради України законодавчі пропозиції, спрямовані на встановлення додаткових соціальних гарантій медичним та фармацевтичним працівникам, які працюють у сільській місцевості;

2) забезпечити розроблення та реалізацію державних цільових програм, передбачених цим Законом;

3) вжити в установленому порядку заходів щодо забезпечення доступу закладів охорони здоров'я в сільській місцевості до мережі Інтернет;

4) опрацювати питання оплати послуг власникам транспортних засобів,

які можуть бути залучені для надання медичного обслуговування у сільській місцевості;

5) прийняти нормативно-правові акти, що впливають із цього Закону;

6) привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

7) забезпечити прийняття, перегляд міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що впливають із цього Закону.

4. Рекомендувати органам місцевого самоврядування розробити і затвердити програми забезпечення службовим житлом та службовим автотранспортом медичних працівників, які працюють у сільській місцевості.

**Голова
Верховної Ради України**